

Stratégiai Védelmi Kutatóintézet: karácsonyi könyvajánló

Vezetői összefoglaló

- Könyvajánló helyett: az együtt olvasás öröméről
- Miklós Tamás (szerk.): Az Ezeregyéjszaka meséi
- Christopher de Bellaigue: Islamic Enlightenment: The Modern Struggle Between Faith and Reason
- Dashun Wang – Barabási Albert László: A tudomány tudománya
- John Bolton: The room where it happened
- Per Högselius: Red Gas– Russia and the Origins of European energy Dependence
- Heinlein, Robert A.: A Hold börtönében
- Niall Ferguson: A tér és a torony
- Edith Sheffer: Asperger gyermekei
- Alekszandr Szolzsenyicin: Rákosztály
- Jeroen Olyslaegers: Védőr
- Anna Fifield: Kim Dzsongun – Az észak-koreai diktátor felemelkedése és uralma
- Dan Ariely: Predictably Irrational - The Hidden Forces that Shape Our Decisions
- John Ellis: The Social History of the Machine Gun
- Malcolm Gladwell: Ismerős ismeretlenek
- Edith Eva Eger: A döntés
- Murakami Haruki: A kormányzó halála 1-2
- Boros Tamás – Filippov Gábor (szerk.): Magyarország 2030
- Svetlana Alekszijejics: Csernobili ima
- A. Wess Mitchell: A Habsburg birodalom nagystratégiája
- Roger Crowley: Hódítók - Hogyan kovácsolta össze Portugália a történelem első tengeri világbirodalmát

A karácsonyi szünet az egyik legjobb alkalom arra, hogy kézbe vehessünk egy-egy könyvet, amelyre mindezidáig nem volt időnk. De hol kezdjük az olvasást, ha a mindennapok rohanásában olyan sok könyv jelenik meg és nincs időnk kiválasztani a számunkra legérdekesebbet? Ehhez nyújt most segítséget az SVKI csapata e rövid könyvajánlóval.

Tálas Péter

Könyvajánló helyett: az együtt olvasás örömről, nem csak kijárási tilalom vagy karantén idején

Gyerekeinknek tizennégyéves korukig minden nap esti mesét olvastunk feleségemmel. Hol felváltva, hol közösen. Nagyon szerették és nagyon ragaszkodtak hozzá, tíz-tizenégyéves koruktól főleg azért, mert a felolvasásba ők is bekapcsolódtak, előbb csak a párbeszédesebb részekbe, később egy-egy nagyobb részt vagy fejezetet önállóan is felolvasva immár egymásnak, s persze nekünk, a szüleiknek is. Voltak olyan mesekönyveik – például Varró Dániel *Túl a Maszat-hegyenje* vagy Lázár Ervin *Négyszögletű kerekerdője* – amit legalább féltucatnyiszor olvastunk el közösen, annyira szerettük a könyvet és a közös felolvasás vidám hangulatát. Gyerekeink így ismerték meg a mi egykori kedvenc meséskönyveinket, a *Hetvenhét magyar népmesét*, a *Több-sincs királyfit*, a *Dzsungel könyvét*, mi pedig a gyerekeink kedvenceit, közülük J. K. Rowling *Harry Potter-sorozatát*, ami – mivel hét év korkülönbség van közöttük – kétszer is bekerült a közös felolvasandók körébe. A közös felolvasás szokása valahogy velünk maradt. Szerencsére a családnak minden tagja szívesen olvas, és mindig van olyan könyvélménye, amit személyesen olyan fontosnak tart, hogy közösen is (f)el kell olvasnia a családnak. Mi így ismertettük

meg egymással Nógrádi Gábor *PetePite – Apu én vagyokjárt*, Dragomán György *Fehér Királyját*, Örkény gyeperecseit, de Khaled Hosszeini *És a hegyek visszhangozzák* című regényét is, hogy csak azokat említsem, amiket valamennyien emlékezetes családi élményként tartunk számon.

Próbálják ki az együtt olvasást, akár saját kedvenc könyveikkel, akár a kollégáim által ez évben ajánlott munkákkal (pl. *Az Ezeregyéjszaka meséi*, *A Hold börtönében*, *Rákosztály*, *Védőr*, *A kormányzó halála*, *Csernobli ima*), ha tehetik személyes jelenléttel, ha pedig így ezúttal nem megy, akkor az online családi-baráti találkozó alkalmával. Jó közös olvasást!

Ablaka Gergely

Miklós Tamás (szerk.): Az Ezeregyéjszaka meséi. Atlantisz Könyvkiadó. Budapest. 2000.

Igazi szépirodalmi klasszikus, amit mindenki ismer gyermekkorából, színes rajzfilmekből vagy rövid történetekből, lopott részletekből vagy pontatlan töredékekből. Az *Ezeregyéjszaka meséi* azonban nem csupán mese, hanem sokkal több annál, egyrészt lenyűgöző irodalmi műalkotás (csodálatos elbeszélések és versrímek végeláthatatlan tárháza), másrészt páratlan kultúrtörténeti, társadalomtörténeti, vallástörténeti tudományos kincsesbánya (hihetetlen mennyiségű hiedelem-anyagot és kulturális-émléket tartalmaz). Az Atlantisz Kiadó gondozásában megjelent kiadvány több szempontból is egyedülálló: a mesegyűjtemény teljes anyagát tartalmazza, a mesevilágban tett utazáshoz a téma legnagyobb hazai ismerője, Simon Róbert kínál magyarázatot, a több mint ezer versbetétet Tótfalusi István tolmácsolja tökéletes formahűséggel, végezetül, de nem utolsó-sorban a szöveg egésze az elismert arabista és műfordító Prileszky Csilla munkásságát dicséri. Az *Ezeregyéjszaka meséi* olyan irodalmi mű, aminek minden könyvespolcon ott kell lennie, már csak azért is, mert a bölcs és bájos történetekből bármikor erőt és motivációt meríthet az olvasó.

<https://www.atlantiszkiado.hu/konyv/ezeregyejszaka-mesei-az-i-vii-kotet/>

Christopher de Bellaigue: Islamic Enlightenment: The Modern Struggle Between Faith and Reason. Vintage. London. 2018.

A Közel-Kelet történelméről számos könyv született már, de Christopher de Bellaigue egyetemi oktató (Harvard & Oxford) és újságíró (Economist & Guardian) munkájához fogható aligha akad a széles-színes szakirodalmi palettán. Könyvében az „iszlám felvilágosodás elfeledett történetét” tárja az érdeklődő olvasó szeme elé (roppant gondosan és igen olvasmányosan megírt formában). A szerző a napóleoni háborúk óta eltelt kétszáz évet áttekintve igyekszik bemutatni, hogy hogyan formálódott az ész és a modernitás küzdelme a vallási értékekkel és a konzervatív szereplőkkel szemben, hogyan szerveződtek a kor vívmányait kihasználva nagy elképzelések és mozgalmak a társadalmak megváltoztatása és a berendezkedések megreformálása érdekében, és persze, hogy hogyan akadályozták meg a felvilágosodás ellenes csoportok az érdemi változást. De Bellaigue három kulturális erőközpontot (Isztambul, Kairót és Teheránt) körül járva számtalan inspiráló történet ír le, többek közt uralkodókról, filozófusokról, újságírókról, és nőjogi harcosokról, akik mind-mind igen komoly szerepet vállaltak a társadalmak politikai és intellektuális fejlődésében. Az *Islamic Enlightenment: The Modern Struggle Between Faith and Reason* elengedhetetlen olvasmány mindenki számára, aki meg szeretné érteni az aktuális közel-keleti folyamatokat.

<https://www.atlantiszkiado.hu/konyv/islamic-enlightenment-the-modern-struggle-between-faith-and-reason/>

Csiki Varga Tamás

Dashun Wang – Barabási Albert-László: A tudomány tudománya. Libri Könyvkiadó Kft. 2020.

Azt követően, hogy egy évvel ezelőtt a nemrég „székhelyét” Magyarországra áttevő Barabási Albert-László megörvendeztetett minket „A Képlet – A siker egyetemes törvényei” című művével, idén karácsonyra egy fókuszáltabb, a tudományos életben alkotók eredményességét, ismertségét és elismertségét firtató művel jelentkezik kutatótársa és ugyancsak elismert kollégája, Dashun Wang szerzőtársaként. A hálózatkutatás – laikusként nyugodtan mondhatjuk elkerekedett szemekkel „úttörői” – ezúttal azt mutatják be látványos esetekkel szemléltetett, olvasmányos hangvételű könyvükben, hogy aki a (nemzetközi) tudományos életben kíván maradandót alkotni, annak kiváló szaktudásán kívül milyen további készségekre és tevékenységekre van szüksége ahhoz, hogy „nyomot hagyjon”. E nyomok helyét, jellegét mutatják meg az olvasónak olyan széles skálán mozgó esetekben, amikor a nagy termékenység (sok tudományos publikáció), a nagy láthatóság (széles körben megjelent publikációk) és a nagy elért hatás (sok hivatkozás) hálójából kibontakozik egy-egy tudós elme „sikere” vagy „kudarca”. Így megtudhatjuk, hogyan lehet nagy tudományos eredménnyel is lemaradni a Nobel-díjról, kik „kerültek” a Francia Akadémia (nem létező) 41.

Stratégiai Védelmi Kutatóintézet

Könyvajánló

székére, vagy hogyan működik a Máté-effektus. Stílusában és mondanivalójában is kiváló motivációs olvasmány mindazoknak, akik úgy érzik, megfogalmazódott bennük néhány „megjelentetésre méltó” gondolat.

https://www.libri.hu/konyv/barabasi_albert-laszlo.a-tudomany-tudomanya-2.html

John Bolton: *The room where it happened: White House Memoir. Simon & Schuster. 2020.*

Donald Trump (egyik) volt nemzetbiztonsági tanácsadója a visszaemlékezés és a botránykönyv keverékeként dobta piacra a hivatali idejének aktuálpolitikai eseményeit a saját szemszögéből bemutató és értelmező könyvét. Bár nem nevezhetjük „kordokumentumnak”, de mindenféleképpen szórakoztató értékkel bíró műve számos olyan nemzetközi konfliktus és válsághelyzet amerikai értelmezésébe és a külpolitikai döntéshozatal (állítólagos) folyamatába enged bepillantást, amely állandóan foglalkoztatja nemcsak az elemzőket, de a nemzetközi és hazai közvéleményt is: Irán, Szíria, Észak-Korea stb. Mindezt egy olyan időszakban, amikor az Egyesült Államok elnöke, a fegyveres erők főparancsnoka közismerten nem tájékozottságáról, (szak)ismereteiről vagy diplomáciai érzékéről volt ismert. Bolton lendületes stílusú elbeszélése egyértelműen a „belső” nézőpontot osztja meg velünk, a Fehér Házon és az elnöki adminisztráción belüli hatalmi harcokkal és személyes intrikákkal tűzdelve – és talán éppen ettől olyan megdöbbentőek a megosztott esetek, amelyeket a „szórakoztató” és az „elkeserítő” jelzők spektrumán sokféleképpen lehet értékelni. Ha csupán politikai fikcióként fogjuk fel, akkor is nagy nevetésekre/szörnyülködésekre, olykor cinkos összekacsintásokra lehetőséget adó könyvről, szórakoztató olvasmányról beszélhetünk.

<https://www.amazon.com/Room-Where-Happened-White-Memoir/dp/1982148039>

Deák András György

Per Högselius: *Red Gas – Russia and the Origins of European energy Dependence. Palgrave Macmillan. 2013.*

Természetemnél fogva vonzódok azon dokumentarista feldolgozásokért, amelyek a múlt és a jelenkor határán mozognak. Sajnálatos módon az általam választott tudományterületen, a nemzetközi energetika és gazdasági együttműködés kérdéskörében ilyen művek nemigen születnek. Eleve gazdasági és technikai kérdésről van szó, amelynek archívumokban való kutatása macerásabb a politika- és köztörténetnél. Legalább fél tucat nemzeti anyagot végig kell bogarászni, annak minden nyelvi és bürokratikus korlátjával egyetemben. Éppen ezért ritka kincs Per Högselius műfajteremtő könyve a Szovjetunió és Nyugat-Európa közti gázkapcsolat megteremtéséről és első másfél évtizedéről. Korántsem csupán történészeknek. Nagyon sokat meg lehet érteni a lobbitermészetrajzáról, a híres német-orosz gazdasági viszony konyhatitkairól, egy-egy politikus szerepéről és a szovjet – talán kicsit orosz változatban tovább élő – gazdaságdiplomáciáról.

<https://www.palgrave.com/gp/book/9781137286147>

Robert A. Heinlein: *A Hold börtönében. Galaktika, Budapest. 2010.*

Azon túlmenően, hogy szeretem a sci-fit, megmagyarázhatatlan a Heinlein iránti vonzalmam. Politikai regényeket ír, ahol a tudományos-fantasztikus műfajra jellemző racionális elbeszélésmód és szereplők uralják a cselekményt. Ezen regényében speciel még a végkifejlet is viszonylag kiszámítható. Ennek ellenére Heinlein problémafelvetéseiben van valamilyen eredendő emberi és napjaink politikai életére is jellemző lényeglátás. Mindenki azt csinálja, amit tud, amiben hisz, érdekei és néha érzelmei szerint viselkedik, alakítja a játékszabályokat. A jellemfejlődés jellemzően visszaigazolja a korábbi irányvonal helytállóságát, miközben a konfliktusok ritkán durvulnak el és inkább mutatnak a megoldás irányába, semmint mélyülése felé. Ilyen keretek mellett zseniálisan mutatja be a különböző politikai kultúrák közti interakciót. Márpedig a Mars és a Föld, vagy jelen regényében a Hold és a Föld közötti párbeszéd nem feltétlenül nagyon más, mint az amerikai demokrata-republikánus ellentét vagy a magyar lakosság egyre távolodó politikai hitvilága. Engem legtöbb regénye lebilincsel, olyannyira, hogy még az amúgy általam gyűlölt „időutazós” írásokat is csak tőle, egy-két szuszra el tudtam olvasni.

<https://www.regikonyvek.hu/kiadas/a-hold-bortoneben-2010-metropolis-media-group-kft>

Felméry Zoltán

Niall Ferguson: A tér és a torony. Scolar Kiadó, Budapest. 2019.

Niall Ferguson legújabb könyvében a globális hálózatok történelemformálásban betöltött jelentőségét mutatja be az olvasó számára. Számos történeti példával alátámasztva illusztrálja a társadalmi hálózatok és hierarchiák harcát/együttélését az elmúlt évszázadok folyamán, felhívva a figyelmet arra a napjainkban egyre inkább felszínre kerülő jelenségre, mely szerint a hálózatok vizsgálatának fontossága jóval túlmutat a természettudományokon. A könyv egyértelmű üzenete az, hogy a hálózatok értékelése a történelem-tudomány feladata is, és ennek segítségével múltunk egyes eseményei átfogóbban megismerhetők.

https://www.scolar.hu/a_ter_es_a_torony_halozatok_hierarchiak_es_harc_a_globalis_hatalomert_2325

Edith Sheffer: Asperger gyermekei. Európa Könyvkiadó, Budapest. 2020.

Edith Sheffer könyvében a szociális készségeikben akadályoztatott gyermekek sorsát mutatja be a Harmadik Birodalomban. Könyve középpontjába Hans Aspergert, az Asperger-szindróma nevű fejlődési zavar névadóját – és az ő ambivalens megítélését – állítja. Asperger munkásságának bemutatásán keresztül ugyanakkor átfogó képet fest a náci Németország azon intézményrendszeréről és e rendszer alkalmazta megoldásokról, amivel és amelyekkel azon gyermekek találták szembe magukat, akiket „autisztikusnak” és ezért a társadalmi feladatellátásba nem beilleszthetőnek ítélték. A könyv – egy korszak embertelen bánásmódjának ismételt szemléltetése mellett – elsődlegesen arra hívja fel a figyelmet, hogy az emberiség soha semmilyen döntés esetén sem hagyható figyelmen kívül.

<https://europakiado.hu/konyv/asperger-gyermekei-az-autizmusfogalom-gyokerei-a-becsi-nacizmusban/>

Alekszandr Szolzsenyicin: Rákosztály. Árkádia, Budapest. 1990.

Valószínűleg nem a Rákosztály jut rögtön a fiatalabb generációk eszébe, amennyiben elhangzik Szolzsenyicin neve. Pedig a regény hasonló tulajdonságokkal és erényekkel bír, mint a Nobel-díjas író számos más műve. A keleti blokkban (beleértve ebbe természetesen Magyarországot is) sokáig kiadatlan írás egy 1950-es évekbeli kórház – mai szóval élve – onkológiai osztályán játszódik, ahol a szovjet társadalom jellegzetes alakjai jelennek meg számunkra: a világháborút végigharcolt veteránok, a Gulágot megjárt politikai bebörtönzöttek, az érdem nélkül pozícióba kerültek, a kitelepítettek, vagy éppen a hatalom szemellenzős képviselői. A hiánygazdaság és hiánytársadalom kórházi viszonyai között megismert alakokban egyvalami azonban közös: mindenki beteg és mindenki túl akar élni. Szolzsenyicin önéletrajzi ihletésű műve – számos más írásához hasonlóan – a szovjet hatalommal való szembenállás jelképe. Nem meglepő módon azonban a ma embere számára is számos tanulsággal szolgál: egyrészt természetesen a társadalmi rendszerek kívánatos jellemzőiről, másrészt, és ez számomra bizonyosan fontosabb, az emberi individuumból, a szabadságvágyról és az élni akarásról.

<https://www.regikonyvek.hu/kiadas/rakosztaly-1990-arkadia>

Háda Béla

Jeroen Olyslaegers: Védőr. Helikon Kiadó Kft. 2019.

Jeroen Olyslaegers belga író, kritikus, színpadi szerző neve aligha cseng ismerősen a magyar olvasó számára, noha a nevezett úriember hazájában egyre nagyobb elismerésnek örvend. Első magyar nyelven kiadott műve egy, a második világháború idején játszódó regény, melyet *Védőr* címmel vehet kezébe az olvasó. A *Védőr* nem hagyományos háborús regény, nem ír le drámai ütközeteket, bestiális gonosztevéket, vagy makulátlan hősokeket. Főszereplője Wilfried Wilst az antwerpeni rendőrség pályakezdő tagja, aki minden tulajdonságát illetően leginkább „átlagosnak” nevezhető – annak jó és rossz értelmében egyaránt. A németek által megszállt városban, két ellentétes érdekű csoport között taktikázva igyekszik biztosítani, hogy a feje felett zajló konfliktus minél kevesebbet vegyen el tőle. Az idős Wilst a huszonegyedik század

Stratégiai Védelmi Kutatóintézet

Könyvajánló

elején, magányos, beteg emberként néz szembe újra a múltjával, amely minden megalkuvása dacára mégis súlyos veszteségektől terhelt. A regény igen erős tulajdonsága a kitűnő karakterábrázolás és az atmoszférateremtés, melyek hiteles háttérrel adnak a szerző által érzékeltetett erkölcsi dilemmákhoz. Utóbbiak megválaszolását ugyanakkor Olyslaegers az olvasóira bízta.

https://www.libri.hu/konyv/jeroen_olyslaegers.vedor.html

Anna Fifield: *Kim Dzsongun – Az észak-koreai diktátor felemelkedése és uralma. Libri Kiadó. Budapest. 2020.*

Anna Fifield új-zélandi újságíró, a Washington Post volt kelet-ázsiai tudósítója több éves tényfeltáró munkájának eredményeképpen készíthette el az észak-koreai diktátor élettörténetét és jellemrajzát felvázoló művét, melynek eredeti, szarkasztikusan terjedős címét a magyar kiadás készítői *Kim Dzsongun*-ra egyszerűsítették. Fifield kétségkívül alapos munkát végző, jó tollú szerző. Műve mellett, hogy politikatörténeti megközelítésben is érdekes adalékokkal szolgál, igen szórakoztató olvasmány is egyúttal. Túl komolyan nem kell venni: alkotója maga is tisztában van azzal, hogy forrásai állításainak nagy része nehezen, vagy egyáltalán nem ellenőrizhető. Egyes információit a jövőben talán tovább árnyalhatjuk, pontosíthatjuk. Ugyanakkor minden korábbinál élettelibb képet fest arról a személyről, kinek tevékenységét az utóbbi években egyre nagyobb nemzetközi érdeklődés kísérte. Az olvasó megismerheti Kim Dzsongun gyermekkorának fontos epizódjait, a diktátor szocializációját meghatározó körülményeket, politikai szerepvállalásának kezdetét, a hatalom megöröklésének folyamatát és mindazokat a törekvéseket, amelyeket az előbb említettek nyomán született tapasztalatok ihlettek. A szerző elbeszélése a Kim és Donald Trump amerikai elnök között létrejött 2018. évi csúcstalálkozóval zárul. Anna Fifield könyve jó arányérzékkel és kitűnő stílusban tárja eléink a mondanivalóját. Remek olvasmány minden érdeklődő számára.

https://www.libri.hu/konyv/fifield_anna.kim-dzsongun-az-eszak-koreai-diktator-felemelkedese-es-uralma.html

Kemény János

Dan Ariely: *Predictably Irrational: The Hidden Forces that Shape Our Decisions. Harper Perennial. 2010.*

A könyv szerzője az emberi döntések mögött meghúzódó motivációkat vizsgálja, számos érdekes kísérlettel, és nem utolsósorban meglepő eredményekkel, amik jól érzékeltetik, hogy az ilyen tudományos igényességű vizsgálatokra nagy szükség van a politikai, gazdasági és sokszor a mindennapi döntések alaposabb megértéséhez is. A könyv érdeme, hogy a szerző a viselkedési közgazdaságtant a jelen könyvével a nagyközönség felé is érthető és élvezhető módon jelenítette meg, ami ebben a műfajban nem kis teljesítmény.

<https://www.amazon.com/Predictably-Irrational-Revised-Expanded-Decisions/dp/0061353248>

John Ellis: *The Social History of the Machine Gun. Johns Hopkins University Press. 1986.*

A fegyverkezés és fegyverek kérdése számos szempontból körül lett járva, a jelen könyv azonban különösen érdekes szemszögből vizsgálja a sorozatlövő fegyverek elfogadottságát a 19. század végén és a 20. század elején. Ellis rámutat arra, hogy a technikai fejlődés, illetve a társadalmi és szakmai elfogadottság ebben az esetben sem járt együtt: a géppuska, mint katonai eszköz a gyarmatokon nyert először elismertséget, de a kontinentális hadviselésben sokáig ellenállás mutatkozott az általános használatával szemben. A szerző bemutatja, hogy az első világháborúra, illetve annak folyamán hogyan válik a géppuska a kor hadviselésének alapeszközzé, és ennek milyen kulturális hatásai lettek a katonai, és a tömegkultúrára egyaránt.

<https://www.amazon.com/Social-History-Machine-Gun/dp/0801833582>

Pozsgai Petra

Malcolm Gladwell: Ismerős ismeretlenek. HVG Könyvek, Budapest. 2020.

Malcolm Gladwell napjaink egyik legnépszerűbb ún. tényírója, legutóbbi könyvével sem okozott csalódást. A szokásos esettanulmányokra, történetekre épülő könyvet három évig írta a szerző, komoly irodalomjegyzékkel, interjúkkal, jegyzetekkel kiegészítve. Nehéz, érzékeny témákat feszeget, mint a rasszizmus, terrorizmus, szexuális zaklatás, de kiváló érzéssel provokál, és közben lebilincselően mesél. Könyve alcíme, „Mit érdemes tudunk azokról, akikről semmit nem tudunk?” alapvető jóhiszeműségünket, transzparenciára való törekvésünket, illetve vágyunkat kérdőjelezi meg. Az esettanulmányok, a CIA-ba beépült kubai kém, Chamberlain és Hitler félreértett találkozása, mind-mind elgondolkasztató példái történeteinek ítéletalkotásaink esetlenségének. Sokszor még magunkat sem ismerjük eléggé, hogyan sikerülne pontosan felmérünk egy idegent? Hasznos olvasmány, önvizsgálatra késztet.

<https://hvgkonyvek.hu/konyv/ismeros-ismeretlenek>

Edith Eva Eger: A döntés. Libri, Budapest. 2019.

Edith Eva Eger könyvében több szempontból is érzékeny témához nyúl. Az Auschwitzot megjárt szerző életét, túlélését, emigrálását követhetjük nyomon egy nagyon mély memoárban, ami egyben útmutatóul is szolgál. Klinikai pszichológusként a szerző egyszerre nagyon személyes és mégis egyetemes érvényű igazságokat tár fel. Bill Gates nem véletlenül ajánlotta 2020-as nyári könyvajánlójában. Nehéz olvasmány, de nem a forma, hanem a tartalom miatt. Aki elkezd, úgy érzi páratlan kincsre talált, de valójában maga a könyv az, ami áticipel minket az életen. Kötelező olvasmány kellene legyen minden középiskolában és még azon is túl.

https://www.libri.hu/konyv/edith_eva_eger.a-dontes-5.html

Murakami Haruki: A kormányzó halála 1-2. Geopen, Budapest. 2020.

Murakamit nem lehet „csak úgy” olvasgatni. Az általa teremtett műfajnak, és főleg a hangulatvilágnak rajongói vannak. Japán szimbólumrendszere új életre kel az író műveiben, a magány, a művészet, a természet megjelenése, mint egy hosszúra nyúlt haiku ragadja el az olvasót. Murakami minden regényében varázsol. A kormányzó halála egy festmény címe, amelyet a főhős, aki maga is festő, a padláson talál. A regény főszereplőjévé a felszínen a festmény válik, amely a mélyben alkotói válság, az élet választásainak, alakulásának mágikus realizmusban csomagolt végig gondolása. Murakami már nagyon megérdemelné az irodalmi Nobel-díjat.

<https://www.geopen.hu/termekek/a-kormanyzo-halala-i-lathatova-valo-ideak>

<https://www.geopen.hu/termekek/a-kormanyzo-halala-II-valtozo-metaforak>

Rácz András

Boros Tamás – Filippov Gábor (szerk.): Magyarország 2030. Jövőkép a magyaroknak. Osiris-Egyensúly Intézet. 2020.

Az összesen hat szerző által írt kötet időben lineáris, szakpolitikai fókuszú megközelítést alkalmazva tekinti át Magyarország jelenlegi, 2020-as állapotát és perspektíváit, elsősorban a társadalomra és a gazdaságra fókuszálva. A könyv egyediségét az adja, hogy az olvasmányos stílus kiemelkedő adatgazdagsággal párosul, viszont a szakkönyvek lehatárolt szigorúságától eltérően nem riad vissza attól sem, hogy megfogalmazzon egy Magyarország számára kívánatos, és racionálisan elérhető célt az előttünk álló évtized végére. Kifejezetten élvezetessé teszi a szöveget, hogy noha természetesen politikus, de elkerüli a pártpolitizálás csapdáját. Jó szívvel ajánlom tehát minden olyan olvasónak, akit nem csak az érdekel, hogy hol tartunk és hogyan jutottunk ide, hanem az is, hogy merre – és főleg: hogyan – volna érdemes továbbmenni.

<http://www.osiriskiado.hu/hu/konyv.html?k=752>

Szvetlana Alekszijejics: Csernobili ima. Európa Könyvkiadó, Budapest. 2016.

Az HBO Magyarországon is bemutatott, nagy sikerű Csernobil-sorozata részben erre a könyvre épült, az első epizód főszereplője, az erőmű oltásánál dolgozó tűzoltó feleségének, Ljudmila Ihnatenkónak története a könyv legelső fejezete. A Nobel-díjas belorusz író, Szvetlana Alekszijejics ezúttal is a korábbi könyveinél (A háború nem asszonyi dolog; Fiúk cinkkoporsóban) megszokott módon dolgozott. Megkereste az események minél több, minél átlagosabb résztvevőjét, és az általuk elmondottakat sajtó alá rendezve, a közember szemszögéből mutatja be a csernobili balesetet és azt követő mentesítési műveletet, leginkább az azt végző ún. likvidátorok szempontjából. Beszél munkás, helikopter-pilóta, pártvezető, sorozott katonára, orvos, kutató – és nemcsak a katasztrófáról, de arról is, hogy mindez hogyan hatott az ő személyes életükre. Az olvasás során az az érzésünk támadhat, hogy tényleg nincs két ugyanolyan perspektíva, és az interjúk sora bármédig folytatható volna... miközben a sok-sok különböző történet afféle kaleidoszkópként mégiscsak összeáll valami töredezett egészé. Külön is kiemelendő Pálfalvi Lajos fordítása, aki képes volt visszaadni nemcsak az interjúalanyok igen különböző szociális hátterét és szóhasználatát, de a likvidátorok szójátékainak feketénél is feketébb, bizarr humorát: „Csernobili vityilló, atombiztos, bomba jó...” Rettenetesen nyomasztó, ám nagyon fontos könyv.

<https://europakiado.hu/konyv/csernobili-ima>

Etl Alex

A. Wess Mitchell: A Habsburg birodalom nagystratégiája. Antall József Tudásközpont, Budapest. 2020.

Az amerikai külügyminisztérium korábbi európai és eurázsiai ügyekért felelős helyettes államtitkárának könyve rendkívül érdekes olvasmány. Annál is inkább, mivel a Habsburg birodalomra jellemzően nem egy klasszikusan sikeres hatalomként tekintünk. A szerző azonban arra vállalkozik, hogy a modern stratégiai gondolkodás keretében értelmezze a Habsburg monarchia történelmét – elsősorban a 18. és a 19. század eseményeire fókuszálva. Mindebből képet kaphatunk arról, hogy hogyan fordította a korlátozott erőforrásokkal rendelkező és jelentős belső feszültségekkel küzdő birodalom a földrajzi tényezőket, a szövetségi rendszereket és a technológia eszközeit a saját előnyére. E nagystratégia pedig lehetővé tette, hogy a monarchia évszázadokon át meghatározó helyet foglaljon el az európai hatalmi rendszerben, mindvégig dacolva a nálánál jellemzően erősebb és egységesebb birodalmakkal.

<https://ajtkkonyvmuhely.hu/konyv/a-habsburg-birodalom-nagystrategiaja>

Roger Crowley: Hódítók – Hogyan kovácsolta össze Portugália a történelem első tengeri világbirodalmát. Park Könyvkiadó Kft. 2019.

A Hódítók című könyv izgalmas betekintést enged az európai történelem egy olyan szegmensébe, amelyre általában csak kevés figyelem esik Kelet-Közép-Európában. Roger Crowley áttekinti, hogy hogyan vált az európai történelemben mindaddig inkább mellékszerepet játszó, periférikus helyzetben lévő, erőforrásokban pedig nem túl gazdag Portugália tengeri világbirodalommá a 16. század során. A könyv nem csak arra mutat rá, hogy hogyan használta ki Portugália az egyetlen versenyelőnyét (a hajózás és a haditengerészet terén) és igazott le erre támaszkodva nálánál jóval gazdagabb és nagyobb birodalmakat, de az olvasó betekintést nyerhet abba is, hogy milyen lehetett tengerre szállni Vasco da Gama flottájával vagy, hogy hogyan hozta létre néhány év munkájával Afonso de Albuquerque a portugál gyarmati nagystratégia alapjait, amely aztán hosszú ideig meghatározta a birodalom működését.

<https://park.libricsoport.hu/fooldal/konyvek/hoditok/>

*Boldog karácsonyt kíván az NKE Eötvös József
Kutatóközpont Stratégiai Védelmi
Kutatóintézete!*